

РЕЗЕЛЮЦІЯ ПЯТОГО ЗІЗДУ СТОВ. У.Р.Д. ВІДНОСНО ПРОСВІТНОЇ ПРАЦІ.

ПРОСВІТНІ КУРСИ ДЛЯ ЧЛЕНСТВА ФІЛІЙ І ВІДДІЛІВ СТОВАРИШЕННЯ У.Р.Д.

В цілі піднесення просвітнього урівня і поширення знання членства Товаришества Український Робітничий Дім, П'ятий З'їзд Товаришества постановляє, щоб протягом наступного року філії і відділи Товаришества, включно з відділами Секції Жінки-Робітниці, устроїли для своїх членів і членкинь що найменше три-місячні вечірні просвітні курси, на яких ці члени і членкині мають обов'язково вчитися в першу чергу таких предметів, як української мови (правильного читання, писання і граматики), географії, історії, рахунків, англійської мови, політичної грамоти і т. д. Такі курси мають філії і відділи устроювати в найдоглядніший для них порі року. Подрібний план таких просвітних курсів має виробити Екзекутивний Комітет Товаришества.

Крім того, З'їзд поручає всім філіям і відділам Товаришества вести систематично спільні читання книжок, журналів і статей з часописів, дискусій, і відчити.

КУРСИ ДЛЯ УЧИТЕЛІВ Р.Д.Ш. І УЧИТЕЛІВ-ЛЕКТОРІВ ДЛЯ ШІЛ ДОРОСЛИХ.

Зваживши велику потребу і недостачу відповідних кваліфікованих учителів для Робітничих Діточих Шкіл, а також і учителів-лекторів для шкіл і просвітних курсів для дорослих; зваживши також, що в учительських курсах минулого року взяло участь дуже мале число товаришів, що майже всі мали покинуту тідику сільську школу, а мимо того курс мав дуже гарний успіх, тільки не дав нам такого числа підготовлених учительських сил, якого нам потрібно.

П'ятий З'їзд Стов. У.Р.Д. постановляє на цей рік відкрити новий, чотири-місячний курс для підготовки учителів Роб. Діт. Шкіл і учителів-лекторів, під умовою, що на такий курс зголосяться і в ньому візьме участь не менше чим 30 учеників-курсантів.

Означення місяців, в яких такий курс мав би відбутися, вироблення плану науки, заангажування учителів для цього курсу З'їзд полишає до вирішення Центральної Шкільної Раді і Екзекутивному Комітету.

Цей курс мав би бути ведений на цих самих умовах, що й минулого року. Коли ж Екзекутивний Комітет уважатиме коєчим ці умови змінити, то на це полишається йому вільну руку.

РОБІТНИЧІ ДІТОЧІ ШКОЛИ ПРИ СТОВАРИШЕННІ УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЧОГО ДІМУ.

Зваживши великий зріст числа Робітничих Діточих Шкіл при філіях і відділах Товаришества, а також і той факт, що ще й дотепер не заведено у всіх цих школах належного упорядкування і одноставного плану навчання,

П'ятий З'їзд Товаришества Укр. Робітничий Дім постановляє, що всі філії і відділи Товаришества, при яких існують Р.Д.Ш. мають стисло придержуватися постанов минулого З'їзду Товаришества відносно Р.Д.Ш. з наступними змінами і додатковими постановами.

В кожній філії і в кожному відділові, при яких існують Р.Д.Ш., мусить бути назначена зарядом філії або відділу із її або його членів Місцева Шкільна Рада, яка має за задачу вести всі справи Р.Д.Ш., давати за них звіти зарядові філії або відділу, а також Центральної Шкільної Раді, відповідати і давати інформації на всі запити Центр. Шкільної Раді в справі місцевої Р.Д.Ш.

Над всіма Р.Д.Ш. має мати контролю і обов'язковий пильний нагляд Центральна Шкільна Рада, визначена Екзекутивним Комітетом з його членів. Центральна Шкільна Рада має працювати під контролею Екс. Ком. і складати звіти з своєї діяльності Екзекутивному Комітету і перед з'їздом Товаришества.

Центральна Шкільна Рада має дбати про заведення одноставного плану навчання і виховання у всіх Р.Д.Ш. і про виготовлення шкільних підручників для Р.Д.Ш. має зайнятися курсом для учителів Р.Д.Ш. і учителів-лекторів;

провіряти письмовними іспитами всіх тих товаришів, котрих Місцеві Шкільні Ради бажають настановити учителями своїх шкіл, без огляду на те, чи це місцеві чи позамісцеві товариші, чи вони бажають вчити за платню чи без платні; рекомендувати їх на учителів або відкрити їхні зголошення;

розглядати і приймати або відкидати всі аплікації на учителів в Р.Д.Ш., настановляти їх за згодою М.Ш.Р. а також і у-судувати;

контролювати працю учителів і діяльність Місцевих Шкільних Рад.

полагоджувати всякі справи Р.Д.Ш. Центральна Шкільна Рада має доглядати щоб при всіх Р.Д.Ш. були заведені діточі бібліотеки. Вона має виготовити списки книжок відповідних для таких діточих бібліотек і розі-слати його до всіх Р.Д.Ш.

Місцеві Шкільні Ради не мають приймати учителів до своїх Р.Д.Ш. без попереднього порозуміння в цій справі з Ц.Ш.Р. і без її виразного на це дозволу.

Місцеві Шкільні Ради при допомозі Ц.Ш.Р. повинні подбати, щоб при всіх Р.Д.Ш. створити діточі хори, мандолинові оркестри, а коли можливо то й спортові гуртки.

ХТО ЗДІБНИЙ ДО ЖИТТЯ В КОМУНАХ?

(Стаття для “Укр. Роб. Вістей” з України.)

Українські робітники, які проживають тепер в Канаді і Злучених Державах, звернули пильну увагу на Радянські Республіки, особливо на хліборобські комуні, які організуються “Обществом Технической Помощи Сов. России” і відіраються найбільше на Рад. Україну та ведуть тут своє життя на комунальних основах. Неодні з українських робітників, проживаючих в Америці, рішає свою долю, чи о-ставитися ще в капіталістичній державі, чи записуватися в Кому-ну і їхати на Україну. Багато рішило переїхати на Украї-ну в комунальній виді. Але на- жаль мало таких товаришів приїхало, котрі будучи в Америці, могли ясно представити собі те положення, ті умовини, в яких знаходиться Рад. Украї-на. Часто писалося і пишеться в “Українських Робітничих Ві-стях” та других робітничих часописях, і скрізь в робітничих організаціях і на зібран-нях передові товариші розяс-нюють про ту руйну, про ті не- достатки, які нам доводиться переживати на всіх фронтах в будові господарства в Рад. Республіках. “Общество Техн- ческой Помощи Сов. России” зробило велику помилку, яку признає комісія СТО (Совіт- ний труд і оборони). Про це пи- сала теж московська газета “Травда”. Ціль “Общества Тех. Пом. Сов. России” була і є якнайбільше організувати комун і відправити якнай-

швидче в Радянські Республі- ки. Але з яких членів дана ко- муна організована? Чи всі її члени класово свідомі? Чи всі ідуть з одною метою? Чи всі здібні до комунального життя? На це “Общество” а- головню “Центральне Бюро” не звертало уваги. І під ріжни- ми ключами в своїх “біюлетен- нах” організує кого попало, чи класово свідомого, чи не- свідомого. Раз хочеш їхати, записуйся в комуну і їдь.

“В чем дело?” І таку легковаж- ну роботу, яку веде О.Т.П.С.Р. треба направити. До цієї пори багато українських робітників в Америці мало застановляли- ся над тими словами, які дру- куються в робітничих часопис- ях, а тримаються старої при- вички, мовлять, поїду тай по- бачу. Пускаються на “ризико” такі, які мають по четверо і більше дітей, немаючи навіть достаточного класового пере- конання і не можуть собі на- в'язати комунального жит- тья, а ідуть будувати комунізм. Приїхавши на вільні широкі степи України, оглядаються кругом і починають думати, як то вони в Америці деколи їли “порок-чепс”, “гамбургер- стейк”, “пай”, деколи на автомо- били їхали, а після “пейди гуд- ть” мали. (Ще тільки деколи було!) Про це, що гододні ро- боти шукали, і не могли найти і з голоду в очі темніло, або що серед зими викидали їх з помешкання і не було чим рент заплатити, про це, що

“сіпирською трекою” йшли лішком з Торонто аж до Вен- кувер шукаючи роботи, вони не думають. Не хочуть думати, що знаходяться вони на вільній українській землі, де нема бур- жуїв і панів, на яких коліс й- вони працювали.

І не дивниця. Таким людям комунальне життя, де треба шире працювати динне, чуже і неприємне. Бо вони не були членами робітничої організації, не читали часописів ні на- уккових книжок, не брали ніко- ли участі в класовій боротьбі і приїхали будувати комуні- стичне життя, про яке немають найменшого поняття. Я не го- ворю про всіх, тільки про тих, які несвідомі і попали в кому- ну з необережності.

Ось такий темний чоловічок, дждавшись комунального зі- брадння, і заявляє, що через ріжні причини не може бути в комуні і примушений верта- ти назад в Канаду, хоч в Кана- ді ринив на гвалт їхати на У- країну. Приїхавши на Україну, ще скорше рішив вертати на- зід в Канаду. І таких несвідомих слабодухів багато приїхало на Україну а між ними біль- ша часть фамілійних, які й по- вертали назад в Канаду. Розу- міється, Комуни і Радянські Республіки на таких слабоду- хах ніякої втрати немають, але шкода їх дітей, які невинно мучаться в подорожах на од- ну другу сторону через несві- домість своїх батьків. Оста- вмо цих, які приїхали, а побла- даймо про тих, які думають приїхати на Україну, а особли- во фамілійні. З свого бою я нікому не раджу пробувати, тому, що комуністи не пробу- ють. Комуністи обдумують, рішають і виконують. Кому- ністи нічого не страшене, ні праця, ні голод, ні холод, ні смерть. І американські україн- ські робітники, які бажають і- їхати на Україну, повинні доб- ре застановитися перед своїм виїздом і мати на увазі, що на Україні мід ріками не тече і плоти ковбасами не городж- е. Подумай, товаришу, що ти ідеш з Комуною і тобі при- їдеться жити по комунальному, ти повинен змінити свою інди- видуальну психологію ще в А- меричі, ти повинен їхати ко- муністом. Приїхавши в Кому- ну на Україну, ти повинен бу- ти готовий переносити голод і холод і ті всі недостатки, які комуніам приходить пережи- вати на початках. Знай, що Радянська Україна зруйнована імперіалістичною і горожан- ською війною, ріжними банда- ми і голодом, і щоб все це на-

ладити, потрібно тяжкої праці та довшого періоду часу. І той товариш, який бажає приїха- ти на Рад. Україну, нехай знає, що застане широке поле до праці на економічній, культур- ній і політичній полі. До праці треба бути витривалим і тре- ба бути приміром для других.

Радянська Україна потребує помочи в будові господар- ства, яке знищене. Комуни, які організуються в Америці, мо- жуть багато допомогти у від- родженню господарства, тіль- ки тоді, як такі комуни будуть зорганізовані з відповідних і витривалих товаришів; кінцем таких товаришів повинно бу- вати про всіх, тільки про тих, які несвідомі і попали в кому- ну з необережності.

Знай товаришу, що ти явля- єшся піонером комуністичного життя, яке вимагає на почат- ках тяжкої праці і витривало- сті. Доводиться працювати днями й ночами на голім бор- ши і чорнім кавалку хліба. Треба забути про американ- ський “порок-чепс”, “пай” і “гут таєм”, яких зараз немає на Україні. Кожний повинен це зрозуміти і бути приготова- ним переносити всі недостатки, з якими зустрінеться на по- чатках. Треба бути завзятим, витривалим і переконаним, що спільними силами скоро на- правиться апарат комуні і че- рез кілька років можна осяг- нути свої цілі та дати своєю працею матеріальну і мораль- ну поміч Рад. Україні. Практи- ка нам показала, що до почат- кового комунального життя більше надаються класово свідомі, молоді і нежонаті муш- ини. Нежонатий швидко при- ровниться до тутешніх обста- вин і скоро змінє свої інди- дуальні погляди та стає завзя- тим до праці. На самих почат- ках замічається, що нежонаті більше зацікавлені комуною і дружно та активно працюють. Між нежонатими не заходить такого непорозуміння, щобі виявлялося гальмою і рідирвом комунального авторитету. Через кілька літ, встановивши своє господарство, і привикнувши до комунального життя, змо- жуть й вони поженитися і ви- ховувати своїх дітей в кому- ністичному дусі для успішно- го добра всіх працюючих. З о- крема про жонатих укр. робіт- ників в Америці, можна сказа- ти наступне: кождий з них більше привик до самостійно- го життя, як нежонатий і кож-

дому з них приходиться біль- ше думати про свою родину, як про загальну робітничу справу. Беручи під розвагу укр. жіноцтво в Америці, мож- но в більшій мірі класово не свідоме і привикло до амери- канської поверховної цивілі- зації. Друге є те, що багато записується в комуни, щобі забезпечити своє фамілійне життя. Приїждять з великою родиною, з малими дітьми і стають тягарем в Комуні. Пов- стає невдоволення між родича- ми. Жінка з чоловіком почи- нає сваритися і відказувати. І таких темняків чимало пої- хало назад в Америку. І завдя- ки неплановій роботі О.Т.П. С.Р. записується такий несві- домий елемент в Комуни та деморалізує інших товаришів, які всеціло віддають себе пра- ці. До цієї пори більше зверта- єть увагу на фінансові сред- ства Комуни, як на склад чле- нів. Записувалися в Комуни люде, які ніколи не були члени- ми робітничих організацій, тільки на три місяці перед своїм виїздом записувалися в члени О.Т.П.С.Р. І ці такі несві- домий, політично неграмот- ний елемент здібний до кому- нального життя? Чи такі люде можуть бути приміром для о- кружаючих селян? Через таких “членів” нераз мені дово- дилося капітати очима перед тутешніми товаришами.

Я переконаний, що О.Т.П.С. Р. признається до своїх поми- лок і від тепер зверне серйозну увагу на організування комун. Краще менше, але ліпше.

На закінчення цього корот- кого нариса, я скажу, що ор- ганізувати комуни треба ви- ключно з твердих, класово свідомих робітників, як муже- ського, так і женського полу, які готові віддати всі свої зді- бности так фізичної, як і умо- вної праці в будові нового жит- тья в Рад. Республіках. Запису- ватися в комуни і їхати з нею може тільки той, хто не шукає розкоші та багатства, а при- готований на тяжку невтому працю та свідомий, що він є піонером в творенні нового соціалістичного суспільства.

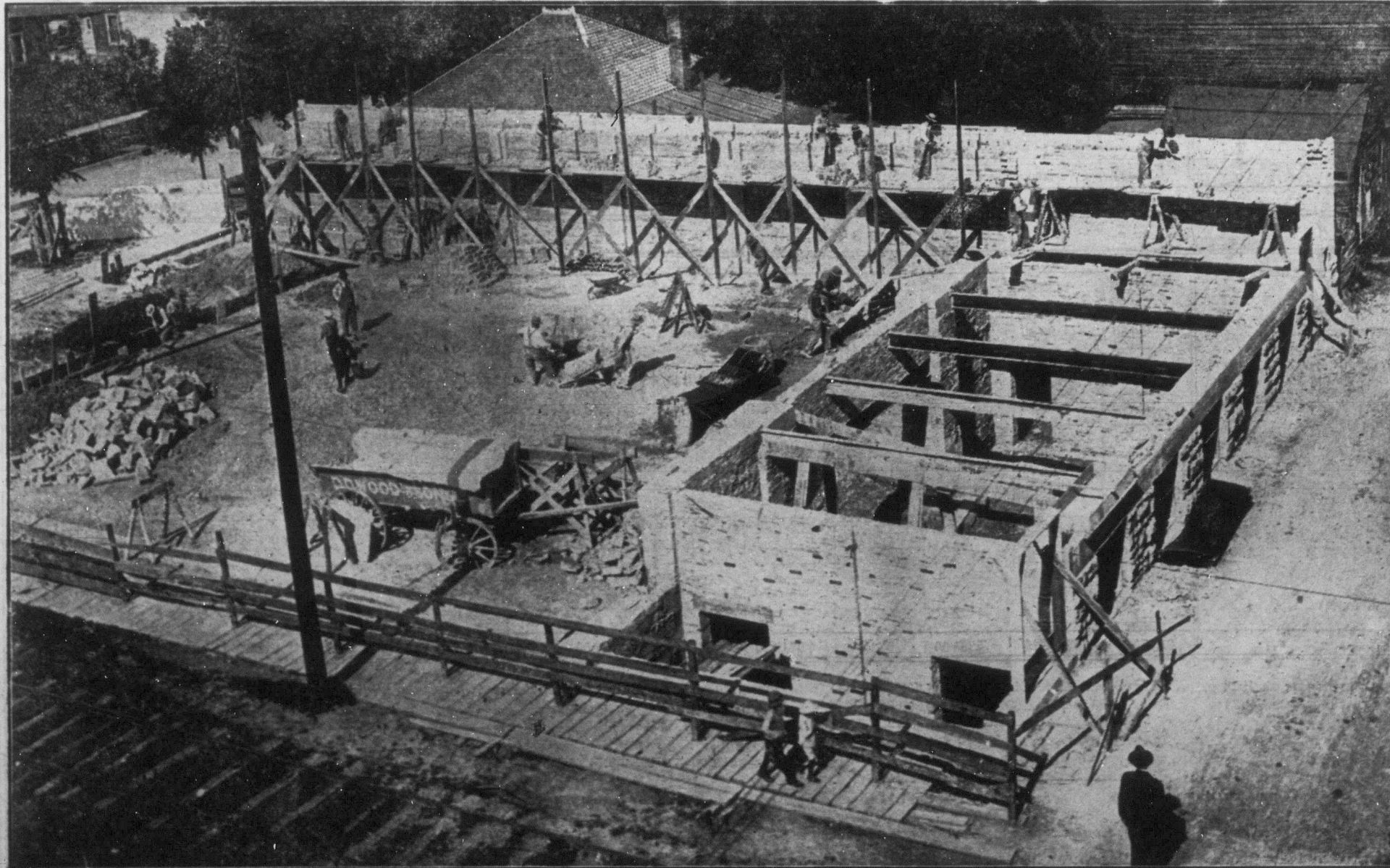
І. О. Лисовський, член комуні “Хлібороб”. На Катеринославщині, 12 січня 1924.

СПРАВА ДОПОМОГИ НІМЕЦЬКИМ ВЧЕНИМ.

Професор Маневич порушує в пресі справу необхідності організації допомоги німецьким вченим. Останні відомості дають жахливу картину заги- белі наукових скарбів Німеч- чини, тяжкий стан музеїв, уні- верситетів, бібліотек, видав- ництв, нарешті й самих робіт- ників. Становище німецької науки та вчених дійсно ката- строфічне. Маневич нагадує, що німецький Черзоний Хрест перший подав руку допомоги Союзним Республікам підчас голоду й висловлює певність, що українське громадянство відгукнеться на загибель скар- бниць людських знань. Мане- вич пропонує організувати спеціальну комісію допомоги німецьким вченим, до діяльної участі в якій треба зятити ро- бітників.

На площі перед Казанським собором в Ленінграді буде поставлений пам'ятник відомо- му російському соціалістові й ідеологові соціалістичної думки в Росії Плеханову. Мо- дель пам'ятника виготовив відомий Гітцбург.

На Всеукраїнському Зізід Рад голова Туркестанського Центр. Викон. Комітету Алієв у докладі підкреслив, що сіль- ське господарство Туркестану поступово відновляється. У Фергані під кінець 1923 року довели засівну площу до 300 тисяч з лишком десятин. Від- новлюється розвід бавовни, зліквідоване басманцтво. Бі- дляє торгу й промисловості дає 140 мільонів карбованців проти 59 мільонів минулого року. У народній освіті про- роблено значну роботу. В Тур- кестані є понад півтори тисячі культурно-освітніх установ. Радянський апарат переходить на місцеву мову.

Будова Укр. Роб. Дому в Вінніпегу в повному розгарі. По правій боці видно пильницю, в якій тепер приміщена друкарня.